

ZAMANI YÖNETMEK: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Bora YENİHAN¹
Mert ÖNER²

ÖZET

Ampirik olarak yapılan bu çalışmada, Sakarya Üniversitesi, İİBF ve İşletme Fakültesi öğrencilerinin “zaman yönetimi” becerilerini ölçmek ve karşılaştırmak hedeflenmiştir. Öğrenciler, herhangi bir sosyal kulübe üye olup olmamaları yönünden ve cinsiyet farklılıklarına göre karşılaştırılmıştır. Çalışmaya toplam da 382 öğrenci katılmış ve veri toplama yöntemi olarak Britton ve Tesser (1991) tarafından geliştirilip, Alay ve Koçak (2003) tarafından uyarlanan “Zaman Yönetimi Envanteri” kullanılmıştır. Bu envanter orijinal olarak üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan ve üç bölümden oluşan bir ankettir.

Anahtar Kelimeler: Zaman, Zaman Tuzakları, Zaman Planlama, Sosyal Kulüp

MANAGEMENT OF TIME: AN ANALYSIS OF TIME MANAGEMENT SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

In this study which was done empirically, it was aimed to measure and compare the "Time Management" skills of the students studying at the faculty of Economics and Administrative Sciences and Business Administration in Sakarya University. The students were compared in terms of whether being a member of a social club and according to gender differences. This study involved 382 students and data was collected through the "Time Management Inventory" which was developed by Britton and Tesser (1991) and adopted by Alay and Koçak (2003).

---

¹Arş. Gör. Bora YENİHAN Sakarya Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, borayenihan@sakarya.edu.tr

²Arş. Gör. Mert ÖNER, Sakarya Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, moner@sakarya.edu.tr

This inventory is originally a questionnaire consisting of three parts which was prepared to measure the time management skills of university students.

Keywords: *Time, Time Traps, Time Management, Social Clup*

1. GİRİŞ

Günümüz şartlarında organizasyonlarda ve işletmelerdeki en önemli unsurun insan olduğu kabul edilirse, insan içinde en önemli unsur ve sermaye de zaman olarak karşımıza çıkar. Bunun temel sebeplerinden bir tanesi zamanın kontrolümüz dışında akıp gitmesiyken bir diğeri de zamanın depolanamayan bir olgu oluşudur. Depolanamayan ve kontrolümüz dışında akıp giden zamanı nasıl lehimize çevirebiliriz? Bu soruya verilebilecek en doğru yanıt zamanı doğru ve etkin bir şekilde kullanmamız olacaktır. Burada karşımıza çıkan zaman yönetimi olgusu beraberinde kaçınılmaz olarak iyi bir planlamayı getirmektedir. Fakat “Zaman Yönetimi” kavramından önce zamanı tanımlamamız doğru bir yaklaşım olur. Lakien’e göre zaman “temel kaynaktır ve yaşamın kendisidir”, zamanın geri döndürülmesi ve yerinin doldurulması olanaksızdır (Can, 1992; 269). Mackenzie ve Nickelson (2009; 122) ise zamanı “son derece nazik bir kaynak” olarak tanımlamıştır. Zaman, Drucker’a göreyse “en kıt ve en eşsiz kaynaktır”. Zaman kavramı bir eylemin geçtiği süredir ki, bir başka ifadeyle eylem yoksa zamanda yoktur (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2001; 280)

Yine Drucker’a göre, “zaman en güç bulunan kaynaktır ve o yönetilmeden hiçbir şey yönetilemez”. Modern toplumlarda zaman yönetiminin konusu, bireylerin özel hayatı ile üst düzey yöneticilerden alt düzey çalışanlara kadar tüm yöneticiler ve tüm iş dünyasını kapsamaktadır (Şişman, 1999; 158).

Zaman yönetimi kavramı ise oldukça yeni bir kavram olup 1970’li yıllarda ortaya çıkmış ve 1980’li yıllarla birlikte yöneticiler tarafından kabul edilmeye başlanmıştır (Gürbüz ve Aydın, 2012; 9). Zaman yönetimi olgusunun doğduğu ve uygulama alanı bulduğu ilk ülke Danimarka’dır. İlk başlarda kronolojik olarak sadece günlük planlama ve liste yapma eylemleri ile gerçekleştirilirken daha sonra özellikle işgücü yoğun olarak çalışan yöneticilerin zamanlarını daha iyi organize etmelerine yardımcı olmak için

bir eğitim şekli olarak ortaya çıkmış ve dünyaya yayılmıştır (Alay ve Settar, 2003; 328, Akatay, 2003; 283). Zaman yönetimi belli bir zaman periyodundaki faaliyetleri yönetmek için kullanılabilir en uygun kavramdır. “Zaman yönetimi, ihtiyaçları karşılamak ve amaçlara ulaşmak için zamanın bilinçli olarak kontrol edilmesidir.” Zamanı yönetmek için yapılan bilinçli çabalar, bireylerin gerçekleştirdikleri faaliyetlerin sonuçlarına daha etkili ve verimli bir şekilde ulaşmalarına yardımcı olmaktadır (Gönen ve Özmete, 2004; 47).

1. ZAMAN YÖNETİMİ ÇEŞİTLERİ VE ZAMAN TUZAKLARI

Zamanın yönetimi kişiye, örgüte ve içinde bulunulan duruma göre değişmekle birlikte bir sınıflama yapmamız gerekirse; kişisel zaman yönetimi, iş zamanının yönetimi, yönetsel zamanın yönetimi ve örgütsel zamanın yönetimi şeklinde yapabiliriz. Kişisel zaman her bireyin eşit olarak sahip olduğu ve işletme içinde ya da dışında kendisiyle ilgili gerçekleştirdiği faaliyetleri için harcadığı zamanken, iş zamanı; örgüt amaçları yönünde ve yönetsel işlevler dışındaki işlevleri yaparken oluşan zaman ortamıdır (Usta, 2001; 78). Yönetsel zaman, birden çok insanı bir araya getirebilecek nitelikteki bir amaç belirlemesi ile bu amaca ulaşmak için yerine getirilen planlama, örgütlenme, yürütme, koordinasyon, denetim ve yönetici eğitimi faaliyetlerinin gerektirdiği iş gören ve makine zamanı toplamı şeklinde tanımlanabilir (Sabuncuoğlu & Tüz, 2001; 282). Örgütsel zaman ortamı ise, örgüt amaçları yönünde çalışırken örgüt içinde veya örgüt dışında oluşan zaman ortamıdır (Usta, 2001; 77).

Zamanı etkin ve verimli kullanmak kadar önemli bir olgu da zaman tuzaklarına yakalanmamaktır. Sabuncuoğlu ve Tüz (2001; 284), zaman tuzakları hakkında “bir insanın plansız, düzensiz çalıştıkça, kıt olan zamanı daha ekonomik kullanmak amacıyla çaba harcamadıkça zaman tuzaklarına düşmesi kaçınılmazdır” yorumunu yapmaktadırlar. Zaman tuzaklarına yakalanan insan zaten kıt ve depolanamaz olan “zaman sermayesini” boşa harcamış olur. Kişiden kaynaklanan zaman tuzakları genelde hedeflerin belirsizliği, öz disiplin yokluğu, erteleme ve oyalama, aşırı sosyal ilişkiler gibi nedenlerden kaynaklanır (Scoot, 1997; 28, Abay, 2000; 254, Sabuncuoğlu ve Tüz, 2008; 278). İşten kaynaklanan zaman tuzaklarının

sebepleri ise, bürokrasi ve kırtasiyecilik, telefon görüşmeleri, beklenmeyen ziyaretçiler, gereksiz toplantılar, krizler, yetki devrinden kaçınma, yetersiz iletişim, merkezi yönetim anlayışı ve koordinasyon eksikliğidir (Sabuncuoğlu ve Tüz; 279-282, Tutar, 2003; 92, Benligiray, 2005; 168). Mackenzie ve Nickelson (2009, 151) revize ettikleri kitaplarında ise zaman tuzaklarına teknoloji ile bağlantılı olarak gereksiz ve yoğun “e-mail” kullanımını da eklemiştir.

2. ZAMAN PLANLAMASI

İnsan sınırlı bir yaşama sahip olması nedeniyle zamanı en etkili biçimde kullanmak zorundadır. Zamansızlıktan yakından birçok insanın asıl sorunu zamanı iyi kullanmayı bilmemeleridir. Her insan için bir günlük dilimin 24 saatten oluştuğu düşünülürse bu noktada insanları birbirinden ayıran zamanı nasıl kullandıklarıdır (Pocket Mentor, 2006; 16). Zamanı iyi kullanmak için insan, öncelikle kendisine bir yaşam planı ya da amaçlar paketi oluşturmalıdır. Ancak burada kritik olan nokta, bu plan veya amaçların gerçekçi olarak belirlenmesidir. İnsan yaşamı içinde düzeni sağlayabilmenin yolu, zamanın yönetimi konusunda çeşitli önlemler almaktır (Sabuncuoğlu, 1992; 22). Roesch (1998) zamanın planlanması için ilk adım olarak “Bir kalem kâğıt alıp, iş, ev, aile ve özel hayatlarınızda yapmaya zamanınız olan ve olmayan her şeyin bir listesini yapın” der. Zamanı planlamak için kullanılacak teknikler arasında; iletişim araçlarının etkili kullanılması, iyi bir sekreteryaya, oyalama ve ertelemelerden kaçınma, önceliklerin iyi belirlenmesi, masa ve dosya düzeninin sağlanması, etkin bir iletişim ağı sayılabilir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2008; 286-287). Misra ve McKean (2000, 42) yaptıkları çalışmada “Etkili bir zaman planlamasıyla amaçlara ulaşabileceğini ve bunun yanında verimliliğin de artacağını” savunmuşlardır. Macan (1994, 381) ise çalışmasında, “önceliği olan ve önemli işler için zamanın etkili kullanımı adına ayrı bir düzenleme, planlama ve liste hazırlanması gerektiğinden” bahseder.

3. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Çalışmanın bu bölümünde Sakarya Üniversitesi öğrencilerinden herhangi bir sosyal kulüp üyesi olanlarla olmayanların zaman yönetim becerilerini karşılaştırmak amacıyla yapılan araştırmanın hipotezleri, metodu ve bulguları hakkında bilgiler verilecektir. Elde edilen sonuçların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadıkları değerlendirilecek ve hipotezlerin doğrulanıp doğrulanmadığı test edilecektir.

4.1. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, “Sakarya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve İşletme Fakültelerinde Herhangi Bir Sosyal Kulüp Üyesi Olan Öğrencilerle, Bir Sosyal Kulübe Üye Olmayan Öğrencilerin Zaman Yönetimi Becerilerini İncelemektir”. Çalışma hayatının her alanındaki nitelikli iş gücü içinde üniversite mezunları önemli bir yer tutmaktadır. Literatürdeki birçok çalışma da üniversite öğrencilerinin başarılarında zamanı etkin bir şekilde kullanabilmelerinin önemli bir rolü olduğunu göstermektedir (Çağlıyan ve Göral, 2009; 177). Bununla birlikte Villarruel ve arkadaşları (1994; 39) ders dışı zaman etkinliklerinin öğrencilerin, sağlıklı kişilik, yetenek ve sosyal etkileşim gibi bazı özelliklerine katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Dewey, Parti, Lietz ve Geheep gibi araştırmacılar da ders dışı sosyal çalışmaların önemine vurgu yaparak, bu sosyal çalışmaların öğrencilerin kendine güven ve saygı duyma, olumlu kimlik ve öğrenme algısını geliştirme, zamanı etkin kullanma gibi beceriler geliştirmelerine yardımcı olduğundan bahsetmişlerdir (Arabacı ve Akgül, 2011; 1-2).

Bu çalışmalar doğrultusunda araştırmanın hipotezleri şu şekilde ifade edilebilir;

H1. Herhangi bir sosyal kulüp üyesi olan öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile herhangi bir sosyal kulübe üye olmayan öğrencilerin zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark vardır.

H2. Kız öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile erkek öğrencilerin zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark vardır.

H3. Öğrencilerin öğretim türüne göre zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark vardır.

4.2. Araştırmanın Metodu

Araştırmada verilerin toplanmasında anket yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Araştırmada olasılığa dayalı olmayan yöntemlerden kolayda örnekleme modeli kullanılmıştır. Kolayda örnekleme modeli, ankete cevap veren herkesin örneğe dahil edildiği modeldir(Altunışık vd, 2004;129). Araştırmanın kapsamını Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile İşletme Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma 2012-2013 akademik yılında adı geçen fakültelerdeki öğrencilerden 382 öğrenci ile yapılmıştır.

Araştırma için anket formu hazırlanırken, daha önce bu konuda yapılan çalışmalar incelenmiş ve literatür taraması yapılmıştır. Kullanılan ölçek, 1991 yılında Britton ve Tesser tarafından geliştirilen 35 maddelik “Zaman Yönetim Envanteri” ‘nden, 2003 yılında Alay ve Koçak tarafından derlenen 27 maddelik ölçektir (Çağlıyan ve Göral, 2009; 177). Değerlendirmede 5’li Sıralama Ölçeği kullanılmıştır. Anket soruları “Her Zaman”, “Sık Sık”, “Bazen”, “Nadiren”, “Hiç” cevapları olarak cevaplandırılmıştır. Değerlendirmeler “1” ile “5” arasında yapılmıştır. Anket tekniği ile elde edilen veriler “Statistical Packages for the Social Science (SPSS) 16” programı ile yorumlanarak sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, yapılan normallik testi sonucu verilerin normallik göstermediği ve buna istinaden parametrik olmayan testlerden “Mann-Whitney U” ve “Kruskall Wallis” testleri kullanılmıştır.

4.3. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin frekans ve yüzde dağılımı tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1’deki bulgulara göre, öğrencilerin 79,3’ü İİBF %20,7’si İşletme Fakültesinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %41,1’i 1. Öğretim, %41,6’sı 2. Öğretim ve %17,3’ü Karma Öğretimde eğitim alırken okudukları sınıflara bakıldığında %8,4’ü 1. sınıf, %33,0’ı 2. sınıf, %51,8’i 3. sınıf ve %6,8’i 4.sınıfta oldukları görülmüştür. Kulüp üyeliği bakımından öğrenciler %44,0’ı bir sosyal kulübe üye olduklarını, %56,0’ı bir sosyal kulübe üye olmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %61,0’ını kız öğrenciler %39,0’ını erkek öğrenciler oluştururken, öğrencilerin %13,6’sı part-time olarak bir işte %4,7’si full-time olarak bir işte çalışırken %81,7 gibi büyük çoğunluk herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Seçenekler	Frekans N=382	%
Fakülte	İİBF	303	79,3
	İşletme	79	20,7
Öğretim Türü	1. Öğretim	157	41,1
	2. Öğretim	159	41,6
	Karma Öğretim	66	17,3
Sınıf	1. Sınıf	32	8,4
	2. Sınıf	126	33,0
	3. Sınıf	198	51,8
	4. Sınıf	26	6,8
Cinsiyet	Kız	233	61,0
	Erkek	149	39,0
Kulüp Üyeliği	Evet	168	44,0
	Hayır	214	56,0
Çalışma Durumu	Part-Time	52	13,6
	Full-Time	18	4,7
	Çalışmıyor	312	81,7

Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve İşletme Fakültesinde okuyan öğrencilerin herhangi bir sosyal kulübe üye olup olmadıklarına göre zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir farklılık öngören araştırmanın birinci hipotezinin sonuçları tablo 2’de verilmiştir. Hipotezi test etmek için Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 2. Kulüp üyeliği durumuna göre zaman yönetimi becerilerine ilişkin Mann-Whitney U testi

Değişken	Kulüp Üyeliği	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	P
ZAMAN YÖNETİMİ	Evet	168	179,80	30206,50	,066
	Hayır	214	200,68	42946,50	

Tablo 2 incelendiğinde; yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre herhangi bir sosyal kulüp üyesi olan öğrencilerle, herhangi bir sosyal kulüp üyesi olmayan öğrencilerin zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > ,05$). Bu sonuca göre çalışmanın birinci hipotezi reddedilmiştir.

İkinci hipotez olan kız öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile erkek öğrencilerin zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir farklılık vardır hipotezinin sonuçları tablo 3’de verilmiştir. Hipotezi test etmek için Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet farklılığına göre zaman yönetimi becerilerine ilişkin Mann-Whitney U testi

Değişken	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	P
ZAMAN YÖNETİMİ	Kız	233	172,43	40175,50	,000
	Erkek	149	221,33	32977,50	

Tablo 3 incelendiğinde; yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre cinsiyet açısından zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur($p < ,05$) Farklılığın hangi grup üzerinde yoğunlaştığını anlamak için grupların sıra değerlerinin ortalamasına bakılmaktadır. Buna göre kız öğrencilerin sıra değerleri ortalaması 172,43; erkek öğrencilerin sıra değerlerinin ortalaması ise 221,33'tür. Buradan çıkan sonuca göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Üçüncü hipotez olan, öğrencilerin öğretim türüne göre zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir farklılık vardır hipotezinin sonuçları tablo 4'de verilmiştir. Hipotezi test etmek için Kruskal Wallis H Testi yapılmıştır.

Tablo 4. Öğretim türüne göre zaman yönetimi becerilerine ilişkin Kruskal Wallis H testi

Değişken	ÖĞRETİM TÜRÜ	N	Sıra Ortalaması	χ^2	P
ZAMAN YÖNETİMİ	1.ÖĞRETİM	157	195,97	4,545	,103
	2.ÖĞRETİM	159	197,98		
	KARMA ÖĞRETİM	66	165,23		

Tablo 4 incelendiğinde; yapılan Kruskal Wallis H testi sonucuna göre öğrencilerin öğretim türüne göre zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. ($p > ,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsan yaşamının her alanında zaman algısı ve zamanı doğru kullanmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Artık işletmeler verimliliklerini arttırabilmek adına üretim faktörlerinin efektif kullanımıyla beraber zamanı da etkili kullanmayı hedeflemektedirler. Ancak zamanın daha etkili ve verimli kullanılabilmesi üretimin bütün aşamalarında olduğu gibi insan kaynakları ile direkt ilişkilidir. Bu konuda daha bilinçli ve eğitilmiş işgücü depolanamayan ve eşsiz bir kaynak olan zamanı etkili kullanabilir. Bu bilinç ve eğitimde genç yaşlarda bireylerde çok daha kolay şekillenebilir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi algılarını ölçmek hedeflenmiştir.

Villarruel ve arkadaşlarının (1994; 39), Dewey, Parti, Lietz ve Geheep (Arabacı ve Akgül, 2011; 1-2) gibi araştırmacıların yaptıkları araştırmalar öğrencilerin dersleri dışında yaptıkları çalışmaların, sosyal faaliyetlerin ve edindikleri hobilerin öğrencilerin zamanı daha etkin kullanmalarını ve zaman yönetimi algılarının daha iyi seviyelerde olmasını sağladığını ortaya koymakla beraber, bu çalışma çerçevesinde herhangi bir sosyal kulübe üye olan öğrencilerle olmayan öğrenciler arasında zaman yönetimi becerileri açısından anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun sebepleri arasında çalışmanın yapıldığı coğrafi bölge, demografik yapı, sosyo-kültürel tutumlar vb. gösterilebilir. Bu açıdan bakıldığında zaman üniversite bünyesindeki sosyal kulüplerin faaliyetlerinin içine zamanı daha etkili kullanmaya yönelik uygulamalar eklemeleri ve belki de bu konuda uzman kişi ve akademisyenlerden destek almaları önerilebilir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde zaman ortaya çıkan bir diğer sonuçta kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek skorlara ulaşmış olmalarıdır. Bunun sebeplerinin çalışmanın kapsamı doğrultusunda araştırılması gereği ile birlikte, erkek öğrencilerin okul seçimlerinde kız öğrencilere göre ailelerinin yaşadığı şehir dışındaki üniversiteleri tercih etme konusunda daha cesur olmaları gösterilebilir. Aile konforundan uzakta yaşamının getirdiği bir takım sonuçların zaman planlaması konusunda erkek öğrencileri kız öğrencilere nazaran biraz daha olumsuz etkilediği belirtilebilir.

Öğretim türü açısından çalışma kapsamındaki öğrenciler incelendiğinde, herhangi bir kulüp üyesi olup olmamaları açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Üniversite giriş puanlarına bakıldığı zaman yüksek puanlıdan düşük puanlıya göre 1. Öğretim, 2. Öğretim ve Karma Öğretim olarak bir sıralamayla karşılaşılmaktadır. Bu başarı sırlamasına paralel olarak zaman yönetimi algılarının oluşmasını öğrencilerin bilinç ve sorumluluk seviyeleri ile orantılı olduğu düşünülebilir. Ancak yapılan bu çalışma da başarı ile doğru orantılı olarak ortaya çıkan bir zaman yönetimi becerisi görülmemektedir. Çalışma kapsamındaki bu sonuçlar doğrultusunda öğretim türü ayırmaksızın bütün öğrencilerin zaman yönetim becerileri konusunda uzman kişi ve akademisyenlerce yönlendirilmeleri, eğitime tabi tutulmaları ve bilinç sahibi olmaları adına uygulamalar yapılması doğru olacaktır.

KAYNAKÇA

ABAY, Mustafa, “Zamanı Değerlendirmek”, Babiâli Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2000.

AKATAY, Ayten, “Yönetimsel Zamanın Etkin Kullanılması: Teori ve Bir Uygulama”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2003.

ALAY, Sema, KOÇAK, Settar, “Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki”, *Eğitim Yönetimi*, Sayı 35, 2003.

ALTUNIŞIK, Remzi, COŞKUN, Recai, BAYRAKTAROĞLU, Serkan, YILDIRIM, Engin, “Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı”, Sakarya Kitabevi, Sakarya, 2004.

ARABACI, İmam Bakır, AKGÜL, Daimi, “İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sosyal Kulüp Etkinlikleri Konusundaki Görüşleri (Bitlis İli Örneği)”, *5th International Computer&Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011, Fırt University, Elazığ, 2011.

BENLİGİRAY, Serap, “Bürolarda Etkili Zaman Kullanımı”, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 1640, Eskişehir, 2005.

CAN, Halil, “Organizasyon ve Yönetim”, Adım Yayıncılık, Ankara, 1992.

ÇAĞLIYAN, Vural, GÖRAL, Ramazan, “Zaman Yönetimi Becerileri: Meslek yüksek Okulu Öğrencileri Üzerine Bir Değerlendirme”, *KMU İ.İ.B.F. Dergisi*, Yıl 11, Sayı 17, 2009.

GÖNEN, Emine, ÖZMETE, Emine, “Çalışma Yaşamında Zaman Tuzaklarına İlişkin Bir İnceleme”, *Standart Ekonomik ve Teknik Dergisi*, Yıl:43, Sayı:507, 2004.

GÜRBÜZ, Mehmet, AYDIN, Ahmet Hamdi, “Zaman Kavramı ve Yönetimi”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 9, Cilt, 2, Kahramanmaraş, 2012.

MACAN, ThereseHoff, “Time Management: Test of a Process Model”,
Journal of AppliedPsychology, Vol. 79, No 3, 1994.

MACKENZIE, Ale, NICKERSON, Pat, “The Time Trap”, *American
Management Association*, New York, 2009.

MISRA, Ranjita, MCKEAN, Michelle, “CollegeStudents’ Academic
StressandItsRelationtoTheirAnxiety, Time Management
andLeisureSatisfaction”, *AmericanJournal of HealthStudies*, Vol. 16-1,
2000.

Pocket Mentor, “Zaman Yönetimi”, *Harvard Business School Press*,
Optimist Yayınları, İstanbul, 2006.

ROESCH, Roberta, “Time Management For Busy People”,
McGrawHillCompanies, New York, 1998.

SABUNCUOĞLU, Zeyyat, TÜZ, Melek, “Örgütsel Psikoloji”, Ezgi
Kitabevi, Bursa, 2001.

SCOOT, Martin, “Zaman Yönetimi”, 2. Baskı, Rota Yayınları, İstanbul,
1997.

ŞİŞMAN, Feza, “Zamana Hükmetmek”, *Power: Profesyonellerin Ekonomi
Dergisi*, 1999.

TUTAR, Hasan, “Zaman Yönetimi”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2003.

USTA, Ramazan, “Zaman Yönetimi ve Yöneticilerin Zamanı Kullanma
Biçimleri”, *Standart Ekonomik ve Teknik Dergisi*, Yıl:40, Sayı:478, s. 78,
Ekim 2001.

VILLARRUEL, Fransisco, PERKINS, Daniel, BORDEN, Lynne,
CARLTON-HUG, Annelise, STONE, Margaret, KEITH, Joanne,
“CommunityYouth Development: A Plan for Action”, *School
CommunityJournal*, 11, 39-56, 2001.